

**ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)
ФІЛІЯ «СТОЛИЧНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор Філії «Столичний лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

«04» лютого 2025р.

Сергій ЗАЄЦЬ

**ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)**

Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України»

Філія «Столичний лісовий офіс» Тетерівське надлісництво

State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch

«Stolychnyi Forest Office» Teterivske Forestry Management Unit

ДП «Ліси України» Філія «Столичний лісовий офіс»

Тетерівське надлісництво

SFE «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office»

Teterivske FMU

Числовий індекс надлісництва (структурного підрозділу філії)

45530596/156.16

Вступ	2
1. Цілі і задачі ведення лісового господарства і лісокористування.	3
2. Характеристика лісових ресурсів.....	4
3. Система управління лісовими ресурсами.....	6
4. Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки.....	7
5. Програма та види діяльності.....	8
6. Умови для моніторингу приросту і динаміки таксаційних показників лісового фонду.....	9
7. Використання результатів моніторингу у плануванні	10
8. Діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості.....	11
9. Природоохоронні заходи щодо охорони довкілля.....	11
10. План виявлення цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ) та заходів щодо поліпшення їх ознак	13
11. План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин.....	15
12. Моніторинг особливих цінностей для збереження.....	16
13. Оперативний моніторинг.....	16
14. Моніторинг збереження ОЦЗ	17
15. Моніторинг загроз	17
16. Відповідальність за проведення моніторингу ОЦЗ	17
17. Залучення зацікавлених сторін та експертів	17
18. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.....	18

Вступ.

В сучасних умовах ринкової конкуренції, інтенсифікації та прискорення темпів науково - технічного прогресу основне місце належить вирішенню проблем ефективності економічної системи. Ефективність, як економічна мета суспільного розвитку,- це відношення фінансових результатів, соціальних наслідків та економічних ефектів до витрат, з ними пов'язаних, що виражаються у грошовій формі.

План заходів по веденню лісового господарства або лісоуправління передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основна із яких – підвищення ефективності виробництва, або диверсифікація, впровадження якої зумовлено такими чинниками, як труднощі становлення нових економічних відносин та недосконалість законодавчих актів у державі, необхідність подолання суперечностей між екологічними, економічними і соціальними цілями, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу та інше.

Всі покладені функції та обов'язки, зокрема і щодо обліку і відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їх використання в цілях задоволення потреб в лісових ресурсах Тетерівське надлісництво Філія «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює згідно з сучасним законодавством України, зокрема з Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами та у відповідності до міжнародних правил та стандартів. Політика підприємства повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації.

Мета: забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого населення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Для досягнення поставлених цілей та мети наше підприємство вже у своїй роботі дотримується принципів лісової сертифікації FSC® таких як: Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів, такі народи відсутні в Україні;

Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи на них;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10. Виконання господарських заходів.

1. Цілі і завдання ведення лісового господарства і лісокористування.

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах не виснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану підприємства;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності лісгоспу;
- оптимізація структури підприємства, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності підприємства;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників лісгоспу;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісгосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства підприємства.

2. Характеристика лісових ресурсів.

Для економічного потенціалу Київської області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беруть участь в економічному

розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Ліси є національним багатством країни і за своїм призначенням та місцем розташування виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні), естетичні, виховні та інші функції і підлягають державній охороні. Усі ліси на території України становлять її лісовий фонд.

Загальна площа лісового фонду Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» - 35 692,7 гектарів, в тому числі вкриті лісовою рослинністю землі 32 216,7 гектарів(90,3%), із яких 25249,3 га (70,7%) штучно створені ліси (лісові культури).

Не вкриті лісовою рослинністю землі – 2460 га (7%), це в основному незімкнуті лісові культури 1 407,3га (3,9%), лісові шляхи та просіки – 581,8 га (1,6%), зруби -355,7 га (1,0%)і біогалявини -86,4 га (0,2%).

Таким чином загальна площа лісових земель в лісгоспі становить 34 676,7 гектарів (97,1%).

Нелісові землі – 1016 га(2,9%) представлені, в основному, болотами -776,9 га (2,2%), та трасами електромереж, газових ліній тощо – 239,1 га (0,7%).

В основу організації процесу лісокористування закладений поділ лісів на категорії, в залежності від їх екологічного та народногосподарського значення, розташування та виконання ними функцій. Лісовим кодексом України визначено поділ лісів на категорії лісів.

Таблиця 1

Згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року, площа лісових земельних ділянок, в межах категорій лісів розподіляються наступним чином:

№ п.п.	Категорії лісів	Площа лісових ділянок		в т.ч. вкриті лісовою рослинністю землі	
		га	%	га	%
	Усього лісів:	34 691,9	100	32 168,3	100
	із них можливих для експлуатації	26 368,3	67,3	26368,3	81,9
1	Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення, у тому числі:	730,9	2,1	715,6	2,2
	- розташовані в межах природо-заповідного фонду (заказники)	726,6	2,2	711,3	2,2
	-ліси наукового призначення (генетичний резерват)	4,3	-	4,3	-
2	Рекреаційно-оздоровчі ліси, у тому числі:	1604,4	4,6	1512,1	4,7
	-у межах населених пунктів,	10,2	-	10,2	
	-у лісах зелених зон навколо населених пунктів	485,1	1,3	437,7	1,3
	- поза межами лісів зелених зон	1109,1	3,1	1064,2	3,3
	Усього рекреаційно-оздоровчих лісів можливих для експлуатації	236,6	0,6	236,6	0,7
3	Захисні ліси, у тому числі:	8829,3	25,1	8261,1	25,6
	-що прилягають до смуг відведення залізниць та автомобільних доріг, державного значення	1812,4	5,2	1700,3	5,2
	- уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інші	7016,4	20,2	6560,8	20,3
	Усього захисних лісів можливих для експлуатації	6596,7	19,0	6596,7	20,5
4	Експлуатаційні ліси	23527,3	67,8	21679,5	67,3
	Із них можливі для експлуатації	19535,0	56,3	19535,0	60,7

Існуючий поділ лісів на категорії земель та лісів, в основному, відповідає господарському значенню, природним та економічним умовам району розташування лігоспу і не планується до перегляду.

Таблиця 2

Розподіл загальних запасів деревостанів за панівними породами та групами віку.

Порода	Усього	Розподіл загальних запасів деревостанів по групах віку, тис.м ³			
		Молодні яки	Середньовікові	Пристигаючі	Стиглі і перестійні
Разом:	9259,72	1015,46	3099,79	3914,6	1229,87
Вг.ч. Сосна	8478,77	969,8	2837	3698,66	973,31
Модрина	0,49				0,49
Ялина	8,55	0,29	1,45	0,91	5,9
Дуб	270,37	15,81	106,11	91,72	56,73
Ясен	0,61	0,02	0,1	0,49	-
Граб	7,98	0,03	0,56	2,27	5,12
Клен	0,25	0,14	0,08	0,03	-
Акація біла	0,94	0,01	0,1	0,08	0,75
Береза	246,51	18,36	103,37	67,18	57,6
Осика	23,13	3,73	2,91	5,36	11,13
Вільха	222,12	7,27	48,11	47,9	118,84

Переважають по запасу соснові насадження (91,5%), із яких середньовікові – 30,6%, пристигаючі – 39,90%.

Для оцінки стану лісових ресурсів використовують такі показники, як: лісистість території та питомі запаси деревини на душу населення.

Відсоток лісистості в зоні розташування Тетерівського надлісництва (39,4%) вища від Київської області (20,4%) на 19 відсотків.

3. Система управління лісовими ресурсами.

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями.

Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісогосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагенство України), діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, входить до системи центральних органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

До складу Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» входить сім лісництв, нижній склад деревини (НС), автотранспортний цех (АТЦ), ремонтно-механічний цех (РМЦ) і пожежно-сторожова охорона (ПСО).

Основною виробничою одиницею надлісництва є лісництво.

Лісництва знаходяться на території 2^{-х} районів Київської області, а саме:

Бучанський район (26 275,1га):

- Поташнянське лісництво – 8667,4 га;
- Тетерівське лісництво - 4740,2 га;
- Пісківське лісництво - 3823,9 га;

- Мигальське лісництво - 4116,6 га,
- Кодрянське лісництво - 4927,0 га. (раніше відносилось до Макарівського району)

Вишгородський район (9417,6га)

(раніше відносились до Іванківського району)

- Кухарське лісництво - 5313,7 га;
- Блідчанське лісництво - 4103,9 га;

Лісництво очолює лісничий і помічник лісничого і воно в свою чергу поділяється на майстерські ділянки, загальна кількість яких у філії 45. Середня площа ділянки 793 га. На кожній ділянці працює майстер лісу і підпорядковується лісничому. Майстри лісу є матеріально відповідальними особами.

Загальна кількість працюючих у надлісництві станом на 04.07.2025р. - 137 чоловік.

Тетерівське надлісництво володіє необхідною матеріально-технічною та технологічною базою і достатнім кадровим потенціалом, має сучасне комп'ютерне забезпечення, тобто все необхідне для ведення лісового господарства.

Бюджетного фінансування надлісництво не отримує. Витрати лісгосподарської діяльності фінансуються за рахунок власних коштів філії, а саме за кошти отримані від реалізації лісової продукції.

На господарську діяльність надлісництва в 2025 році плануються загальні витрати в сумі 231,7 млн. грн. в тому числі на ведення лісового господарства 99,8 млн. грн. Заплановані обсяги робіт і витрати на їх проведення по видах робіт відображені у виробничо-фінансовому плані на 2025 рік, який затверджується Державним спеціалізованим господарським підприємством «Ліси України» (ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»).

4. Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки.

Розрахункова лісосіка – щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Розрахункова лісосіка рубок головного користування по Тетерівському надлісництву філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (попередня назва підприємства ДП «Тетерівський лісгосп») обрахована Українським державним проектним лісовпорядним виробничим об'єднанням (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України від 11 вересня 2000 року та затвердженої Наказом Держкомлісгоспу України від 14 вересня 2000 року № 105.

Експлуатаційний фонд при базовому лісовпорядкуванні 2014 року виявлений на площі 2376,9 га із стовбуровим запасом 890,86 тис.м³.

Розрахункова лісосіка прийнята другою лісовпорядною нарадою в розмірі 91,15 тис.м³ ліквідної деревини, в тому числі по господарствах:

- хвойне - 87,22 тис. м³ (сосна)
- м'яколистяне – 3,93 тис.м³
 - в т.ч. березова – 2,49 тис.м³
 - чорно-вільхова – 1,13 тис.м³,
 - осикова - 0,31 тис.м³

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

- захисні ліси - 18,97 тис.м³
- експлуатаційні ліси - 72,18 тис.м³

Пропозиції та відповідні дані щодо розрахункової лісосіки по категоріях лісів в розрізі панівних порід підготовлені лісовпорядною організацією ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ».

По відношенню до попередньої, остання розрахункова лісосіка зменшилась на 11,66 тис.мЗ, в тому числі по: - хвойному господарству на 8,99 тис.мЗ,

- твердолистяному 1,94 тис.мЗ,

- м'якколистяному 0,73 тис.мЗ.

Розрахункова лісосіка зменшилась по категоріях лісів на:

- рекреаційно-оздоровчі ліси -1,68 тис.мЗ,
- захисні ліси -0,64 тис.мЗ,
- експлуатаційні ліси -9,34 тис.мЗ.

Зменшення рубок головного користування обумовлене зменшенням площі лісів, можливих для експлуатації (510 га) за рахунок збільшення особливо захисних лісових ділянок (ОЗЛД), які були додатково виявлені при базовому лісовпорядкуванні 2014 року (репрезентативні ділянки аборигенних екосистем, ділянки лісів з наявністю рідкісних та зникаючих видів, соціально значимі ліси, тощо). Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки з 2015 по 2024 роки базується на даних таблиці 3.

Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель, включених в розрахунок рубок головного користування, за групами віку; ліквідний запас стиглих деревостанів, середній запас експлуатаційного фонду на 1 га, загальна середня зміна запасу та площа пристигаючих і стиглих насаджень через 10 років, на час проведення розрахунку (01.01.2015р).

Таблиця 3

Дані по надлісництву та в розрізі панівних порід

Пород а	Усього вкри- тих ..., га	Розподіл вкритих ., включених в розрахунок по групах віку, га							Запас стигли х і пере- стійни х тис.м3	Серед . запас експл. Фонд у на 1га/м 3	Загаль -на серед. зміна запасу тис.м3	Площа насадж. Через 10 років, га	
		Моло - дняки	Середньовікові		Пристигаючі			Стиглі і перестій -ні				Присти - гаючих	Стиг- лих
			Усьог о	в т.ч. вклю ч в розра - хунок	Усьог о	в т.ч. остан - нього класу	Із них остан нього п'яти- річчя						
Разом:	26368, 3	8561, 9	8862,4	5061, 3	6567,3	2385, 9	1112, 2	2376,9	890,86	375	142,25	8524,3	2095, 8
Вт.ч. Сосна	23992, 1	7875, 5	7696,8	4359, 8	6263,6	2170, 7	1052, 6	2156,2	836,14	388	132,75	7837,7	1848, 9
Ялина	17,7	8,0	3,2	0,2	3,1	2,7	1,5	3,4	1,43	421	0,11	0,6	6,1
Дуб	678,0	217,8	330,9	269,1	119,4	31,5	6,1	9,9	3,31	334	2,55	253,8	41,4
Ясен	0,5	0,5											
Граб	27,0	1,2	18,6	15,7	4,9	4,9	4,7	2,3	0,61	265	0,09	15,7	7,2
Береза	1150,9	303,2	591,1	271,3	115,0	115,0	32,0	141,6	32,45	229	4,41	271,3	130,6
Осика	88,2	39,8	24,2	24,2	2,9	2,9	2,3	21,3	5,68	267	0,51	24,2	11,2
Вільха	413,3	115,3	197,6	121,0	58,2	58,2	13,0	42,2	11,24	266	1,83	121,0	50,4

Примітка: В зв'язку зі значним обсягом табличного матеріалу визначення розрахункової лісосіки на період з 2015 по 2024 роки, приводяться загальні дані по надлісництву та в розрізі панівних порід.

Прийнята по підприємству лісосіка рівномірного користування.

5. Програма та види діяльності

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності по Тетерівському надлісництві повністю гарантується на підставі основних наступних документів:

- Конституція України;

- Положення;
- Колективний договір;
- Штатний розпис;
- Посадові інструкції;
- Положення про службу ОП;
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138, 182);
- Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних з сексуальними домаганнями та дискримінацією.

Стосунки з громадами, місцевий економічний та соціальний розвиток

По філії визначено місцеві громади, наявні в межах одиниці господарювання і ті з них, які зачеплені господарською діяльністю. Шляхом залучення цих громад встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ і використання лісових ресурсів та послуги екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

На послуги з лісозаготівель, перевезенні лісопродукції, проведенні рубок догляду в молодняках, проведенні догляду за лісовими культурами, виконанні лісовідновних робіт планується залучення працівників (крім штатних та тимчасових) на умовах трудових угод та договорів.

Фінансовим планом філії передбачено сплату всіх податків та рент відповідно податкового законодавства.

Залучення зацікавлених сторін та вирішення спорів і скарг

Оскільки філія має державну форму власності та є користувачем земельних та лісових ресурсів, які є власністю громад та держави загалом, у разі виникнення питань статутного чи звичаєвого права, їх вирішення планується проводити до норм чинного законодавства, у тому числі й судовому порядку із залученням вищих, контролюючих та правоохоронних органів, на користь філії, громад та держави.

Процес вирішення спорів регламентується «Порядком розгляду скарг громадян», розміщеним у загальному доступі на сайті у мережі Інтернет.

По філії актуалізовано список зацікавлених сторін та тих, що зачеплені господарською діяльністю філії, відповідно до якого планується залучити до планування, різного роду обстежень та моніторингу.

6. Умови для моніторингу приросту і динаміки таксаційних показників лісового фонду.

Базова інформація про приріст і таксаційні показники збирається в процесі проведення лісовпорядкування, при якому виконується суцільна інвентаризація всіх лісових ділянок.

Поточна інформація визначається по матеріалах безперервного лісовпорядкування, при якому враховуються всі зміни в лісовому фонді підприємства, які відбулися за поточний рік.

При складанні плану господарської діяльності підприємства, проводиться аналіз таксаційних показників, на які мають вплив обсяги запроектованих і проведених заходів. Показники можливих змін приводяться в таблиці.

Обсяги заготівлі ліквідної деревини, становитимуть 161 тис. м3, із яких 67% - рубки формування та оздоровлення лісів.

Загальний запас стовбурової деревини (167 тис.м3), який буде вирубуватись в 2025 році при проведенні рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів та

інших рубок і робіт, пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства, поділяється на запас ростучої деревини (115,5 тис.м3) та сухостійної (51,5 тис.м3).

Таблиця 5

Загальний запас стовбурової деревини, який планується зрубати при проведенні рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

№ пп	Вид рубки	Запас деревини стовбурний, що вирубається, тис.м3			Відсоток (%) сухостою в загальному об'ємі стовбурної деревини, що планується до вирубки
		ростучої деревини	сухостійної	Разом	
1	2	3	4	5	6
1	Рубки головного користування (суцільні і поступові)	65,4	1,3	66,7	2
2	Рубки догляду в молодняках: освітлення, очищення	5,2*	-	5,2	-
3	Проріджування	9,9	1,1	11	10
4	Прохідні рубки та інші	57	10	67	15
5	Вибіркові санітарні рубки	0,5	7	7,5	95
6	Суцільні санітарні рубки	1,5	13,5	15,0	90

*освітлення та очищення – загальна маса, решта рубок – ліквідна.

При проведенні рубок догляду і вибіркових санітарних рубок планується рубання ростучих пошкоджених та 4 категорії санітарного стану дерев, а на ділянках з кореневою губкою – 3 категорії.

Таблиця 6

Очікувані зміни в лісовому фонді після проведення запроектованих заходів.

№ п.п.	Показники	Фактичні станом на 31.12.2024р.	Очікувані станом на 31.12.2025р.	Різниця		
				+	-	%
1	Загальна площа земель лісогосподарського призначення, га	35714,2	35714,2		-	
2	Лісові ділянки – усього, з них:	34679,1	34679,1	-	-	-
2.1	Вкриті лісовою рослинністю землі, га	32416,7	32424,4	7,7		0,02
2.2	Не вкриті лісовою рослинністю землі, га	2260	2252,3		7,7	0,3
	Із них: -зруби	275	207,7		67,3	32
	-незімкнуті лісові культури	1126,6	1134,4	7,7		0,7
4	Загальний запас деревостанів, тис. м3	9297,9	9297,9	28,2		0,3
5	Загальна середня зміна запасу, тис.м3	167,2	167,2			
6	Середня зміна запасу на 1га, вкритих лісовою рослинністю земель, м3	5,2	5,2			

7	Середня зміна запасу на 1га лісових ділянок, мЗ	4,8	4,8			
8	Обсяги усіх видів рубок (ліквід) на 1 га лісових ділянок, мЗ Разом: в т.ч. сухостій	4,6 1,5	4,7 0,9	0,1		2

На кінець року передбачається незначне збільшення площі вкритих лісовою рослинністю земель. Обсяги рубок формування і оздоровлення лісів відповідають розрахунковим.

Щодо зміни таксаційних показників, передбачається незначна їх зміна, тобто зміни відбудуться в сталих межах.

Обсяг рубок головного користування планується на 27% меншим від розрахункової лісосіки, в зв'язку із неможливістю розміщення річної лісосіки на території лісового фонду в повному обсязі.

7. Використання результатів моніторингу у плануванні.

Таблиця 7

Використання результатів моніторингу у плануванні лісгосподарської діяльності

№ пп	Результати моніторингу			Назва документу, що підтверджує моніторинг	Заплановані заходи відповідно результатам моніторингу		
	Показники проведеного моніторингу	Од. вим.	Обсяг		Назва заходів	Од. вим.	Обсяг
1.	Лісопатологічне обстеження: із них деревостани потребують проведення санітарно-оздоровчих заходів:	га	7000	Акти обстеження.	План санітарно-оздоровчих заходів:		
					- суцільні сан. рубки	га	100
					- вибіркові сан. рубки	га	600
2	Обстеження не вкритих лісовою рослинністю ділянок, га (зруби 119,2), із них потребують заходів:	га	119,2	Матеріали безп.лісовпоряд. Проекти лісових культур, проект і природного відновлення	Створення лісових культур, сприяння природному поновленню	га	218
		га	119,2			га	30
3	Обстеження не зімкнутих лісових культур, потребують доповнення	га	1210	Матеріали інвентаризації лісових культур	Доповнення лісових культур	га	150
4	Ключових біотопів і об'єктів на лісосіках РГК 2025 року;	га	207,7	Картки ключових біотопів і об'єктів	Збереження, охорона ключових біотопів і об'єктів	га	207,7

Вибіркові санітарні рубки згідно матеріалів лісовпорядкування заплановано в обсязі 500 га,. В результаті проведеного моніторингу спеціалістами лісгоспу за участю спеціалістів Державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» було встановлено, що 500 га. деревостанів потребують проведення санітарно-оздоровчих заходів шляхом проведення вибіркового санітарних рубок також заплановано проведення суцільних санітарних рубок на площі 100га.

Повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень, їх таксаційний опис, Акти лісопатологічного і санітарного обстежень насаджень, в яких заплановані заходи поліпшення санітарного стану лісів, перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів і інші матеріали, які стосуються обстежень знаходяться в офісі підприємства.

8. Діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості.

Із всієї площі лісгоспу – 7912,5 га (22,2%) знаходиться в зоні радіаційного забруднення. Найбільша її частина приходить на 3 зону. Данна щільність радіоактивного забруднення не обмежує лісгосподарську діяльність.

Зона, підзона	Щільність радіоактивного забруднення, ki/km^2	Площа, га	Лісництво	Номери кварталів
1	більше 15,1	36,6	Тетерівське	16,28
3 а	1,1-2,0	753,4	-/-	16,17,25,26,28,29,42,44,53-55, 64-66
3 а	1,1-2,0	1744,0	Кухарське	3-6,17-19,21,22,30-37,39,43, 46,47,50,51,54-56,60,67,70-72, 77,82,87,88,94
3 а	1,1-2,0	2908,8	Блідчанське	1-7,10,12-19,21-32,34-47,50, 52,55-62,64-66,70,74,81,82, 86,87
3 б	2,1-5,0	50,0	Блідчанське	76
3 а	1,1-2,0	456,3	Поташнянське	10,11,13,22,32,42,62,90
3 а	1,1-2,0	1166,4	Мирчанське	11,19,20,25,31,32,41-43,59-69
3 а	1,1-2,0	372,0	Пісківське	12-14,25,33,46-48,91-93,109, 111
3 а	1,1-2,0	317,0	Мигальське	2,23,24,36-38,75,93,100,103,
3 б	2,1-5,0	29,0	Мигальське	35
3 а	1,1-2,0	79,0	Кодрянське	69,142,144
Разом по лісгоспу		7912,5		
В тому числі:				
1		36,6		
3 а		7796,9		
3 б		79,0		

9. Природоохоронні заходи щодо охорони довкілля.

План природоохоронних заходів на підприємстві складено у відповідності з Основними напрямками державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.1998 року №188/98-ВР та іншими чинними нормативно-правовими актами України щодо природоохоронної діяльності.

Таблиця 8.

Комплекс природоохоронних заходів запланованих на 2025 рік.

№ пп	Назва природоохоронного заходу	Місце розташування, обсяги, тощо.
1	2	3

1. У сфері поводження з відходами		
1.1	Укласти договори із спеціалізованими організаціями на вивезення і передачу відходів для утилізації та розміщення	Філія «Столичний лісовий офіс»
1.2	Подання декларації на відходи (комунальні, змішані, в тому числі сміття, відпрацьовані шини, брухт чорних металів, зіпсовані і відпрацьовані акумулятори, лампи), щорічно для підприємств.	
1.3	Адміністративні перевірки підрозділів підприємства та підприємців щодо дотримання ними санітарних умов в лісах та на виробничих територіях	
2. Охорона водних ресурсів		
2.1	Утримувати свердловину на території виробничого комплексу за рахунок підприємства, та щомісячний аналіз питної води.	Тетерівське надлісництво
2.2	Обслуговувати водоочисні споруди згідно з регламентом, щоквартально відбирати проби води до і після очищення та передавати відібрані проби на аналіз у ліцензовану лабораторію.	Тетерівське надлісництво. Щоквартально.
2.3	Утримувати площадку для миття техніки в належному стані.	Тетерівське надлісництво. Постійно.
2.4	Утримувати ділянку заправки паливом в належному стані згідно регламенту та Плану ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС).	
2.5	Забезпечити наявність достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.	
3. Охорона атмосферного повітря.		
3.1	Проводити контроль джерел викидів забруднюючих речовин (ЗР) на відповідність встановлених гранично допустимих викидів (ГДВ)	Тетерівське надлісництво 1 раз в рік
3.2	Провести моніторинг стану атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони.	
4. У сфері ведення лісового господарства та використання лісових ресурсів.		
4.1	Дотримання Проекту організації і розвитку лісового господарства, як системи заходів, спрямованих на забезпечення ефективної охорони і захисту, раціональне використання, підвищення продуктивності лісів і їх відтворення , оцінку лісових ресурсів та моніторингу.	Лісовий фонд філії «Тетерівське лісове господарство», площею 35 692,7га
4.1.1	Проведення аудиту лісової сертифікації, як добровільної ініціативи, спрямованої на забезпечення підтвердження відповідності ведення лісового господарства на підприємстві, вимогам відповідних міжнародним стандартів (Принципи і Критерії FSC®)	
4.2	Раціональне використання лісових ресурсів за рахунок їх комплексного використання (впровадження групово-поступових рубок з наступним природним відновленням лісу, створення та формування змішаних за складом високопродуктивних, корінних деревостанів тощо)	
4.3	Проведення рубок формування та оздоровлення лісів, направлених на поліпшення породного складу і якості лісів та підвищення їх продуктивності.	2610 га
4.3.1	В тому числі заходи, спрямовані на підтримку і поліпшення ознак ОЦЗЛ	431 га
4.4	Відновлення лісів.	119,2
4.5	Охорона лісів від пожеж, шкідників та хвороб	на всій площі лісів
4.5.1	Охорона оселищ рідкісних та зникаючих видів тваринного світу та охоронних зон навколо них	1650 га
4.6	Будівництво лісових доріг	4 км.
4.7	Перед проведенням господарських заходів робити оцінку негативного впливу цих заходів на довкілля (ОВД)	Всі підрозділи
4.8	При проведенні лісгосподарських і лісозаготівельних робіт дотримуватись заходів щодо запобігання або зменшення негативного впливу на довкілля, відображених в Акті ОВД та інших нормативних документах і зберегти ключові біотопи та об'єкти	Всі підрозділи
4.9	Постійно виявляти ділянки з особливими для збереження цінностями (ОЦЗ) та лишати ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт.	Лісництва

5. Природо-заповідний фонд		
5.1	Збільшити площу лісів природно-заповідного фонду (ПЗФ) за рахунок створення нових об'єктів.	127,7 га
5.1.1	в Поташнянському лісництві кв. 41 вид. 26, 27 ботанічної пам'ятки природи «Коручка на Талі» площею 2,7 га.	Поташнянське лісництво кв. 41 вид. 26, 27
5.1.2	в Поташнянському лісництві кв. 104 вид. 47, 50, 51 ботанічної пам'ятки природи «Урочище Козловий куток» площею 2,6 га.	Поташнянське лісництво кв. 104 вид. 47, 50, 51
5.2	Оптимізувати площу існуючих об'єктів через всихання насаджень та втратою ними природоохоронної цінності.	
5.2.1	Ландшафтний заказник місцевого значення «Яхнівський»	Кухарське л-во.

10. План виявлення цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ) та заходів щодо поліпшення їх ознак.

Планом виявлення особливо цінних для збереження лісів передбачено проведення обстежень спеціалістами підприємства, аналіз звернень громадян та проведення консультацій з ними, звернення до відповідних установ і організацій з метою виявлення та ідентифікації об'єктів, що мають особливе історичне, культурне, екологічне і релігійне значення. У разі виявлення та ідентифікації таких об'єктів, вони заносяться до реєстру таких об'єктів по підприємству. Відповідно до категорій об'єктів, встановлюються обмеження на проведення господарських заходів на їх території та в охоронних зонах у разі їх виділення.

Таблиця 9.

Проект заходів, спрямованих на підтримку і поліпшення ознак ОЦЗ на 2025 рік (в тому числі)

Тип ОЦЗ	Назва типу та підтипу ОЦЗ	Лісництво	Заходи, га						Разом, га
			Освітлення	Прочищення	Прорідж.	Прохідна			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.2	Видове різноманіття: рідкісні види рослин і тварин та охоронні зони навколо них	Тетерівське	-			0,9			0,9
1.3	ключові сезонні місця знаходження тварин (відтворювальні ділянки)	Кухарське		3,1	9,2	5,6	-	-	17,9
		Блідчанське	2,0		1,7	11,3			14,0
		Тетерівське	1,0	3,6	6,4	7,1			18,1
		Поташнянське		2,1	5,4	5,2			12,7
		Кодрянське	3,4	2,1	17,0	20,5			43
		Разом:	6,4	10,9	40,1	49,7			107,1
3	Екосистеми та оселища	Кухарське				9,1			9,1
		Блідчанське				4,2			4,2
		Пісківське		1,1		3,6			4,7
		Мигальське				2,5			2,5
		Разом:		1,1		19,4			20,5
4	Критичні послуги екосистем.	Блідчанське			9,2				9,2
		Тетерівське		1,3					
		Поташнянське		2,5	4,1	10,2			16,8

		Пісківське			2,5	4,7		7,2
		Мигальське		2	4	4,5		10,5
		Разом:		5,8	19,8	19,4		45
5	Потреби громади	Кухарське				2,5		2,5
		Блідчанське				16,4		16,4
		Тетерівське		2,6	5,0	13,1		20,7
		Поташнянське				4,2		4,2
		Пісківське		3,6	2,2	7,6		13,4
		Мигальське				1,2		1,2
		Кодрянське		4,0	2,8	4,2		11,0
		Разом:		10,2	10	49,2		69,4
Всього:			6,4	28	69,9	137,7		242

Згідно із Національною системою особливих цінностей для збереження (Принцип 9, FSC®-STD-UKR-01-2019), всі **ОЦЗ** поділяються на 6 типів, а саме:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.

ОЦЗ 2 – Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях та містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх розповсюдження та рясності.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.

ОЦЗ 5 – Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад, визначені шляхом залучення цих місцевих громад.

Режим господарювання та особливості проведення заходів

Тип ОЦЗЛ 1.2 (в насадженнях з наявністю рідкісних та зникаючих видів). Заходи проводяться в зимовий період.

Тип ОЦЗЛ 1.3 (ключові сезонні місця знаходження тварин – відтворювальні ділянки) Заходи проводяться на протязі року, за винятком «сезону тиші».

11. План виявлення і взяття під охорону рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

Основні вимоги законодавства щодо забезпечення охорони рослинного світу визначені ст.ст. 25, 26 Закону України «Про рослинний світ», тваринного світу – розділом

IV Закону України «Про тваринний світ», рідкісних та зникаючих видів флори і фауни – ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України».

Охоронні пріоритети задекларовані в основному національному документі, Червоній книзі України (ЧКУ).

Таблиця 10.

План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин.

№ пп	Назва заходу	Заходи щодо збереження і відтворення популяцій рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить
1	Виявлення рідкісних і зникаючих видів фауни та їх моніторинг (лелека чорний, голуб-синяк, сови і інші птахи). Охорона.	Створення охоронних зон навколо гнізд. Заходи, які є джерелом шуму не проводити.	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони, Волонтери
2	Виготовлення і розвішування штучних гніздівель для синиць	Виготовлення і розвішування 300 шт.	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони, Волонтери
3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів на площі близько 3 тис. га. При виявленні, виділити ключові біотоми і об'єкти, згідно переліку ключових біотопів та ключових об'єктів	Збереження ключових біотопів і об'єктів. При виявленні гнізда (діаметром 0,4м і більше), по визначенню спеціаліста, виділяти охоронні зони.	Спеціалісти надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
6	Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності;	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та зникаючі видів і біотоми	Спеціалісти надлісництва.
7	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин	Проведення консультацій	Спеціалісти надлісництва
8	Публікація матеріалів в ЗМІ	Колективне обговорення матеріалів для публікації	Працівники філії.

Рішенням Київської обласної ради від 07.02.2012р. № 285-15-У1 затверджено Список рідкісних, зникаючих видів рослин і грибів, які потребують охорони у Київській області.

Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій,
- пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,

- створення банків їх генофонду, розведення у спеціальних умовах (розсадниках, ботанічних садах, дендропарках тощо),
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Ведення Списку покладається на Державне управління охорони навколишнього середовища в Київській області.

12. Моніторинг особливих цінностей для збереження.

Моніторинг ОЦЗ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами підприємства за участі зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження, або поліпшення ОЦЗ та їх стан. Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони. Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

13. Оперативний моніторинг.

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ. Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг. Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження, приймання виконаних робіт; тощо.

14. Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень. Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

15. Моніторинг загроз.

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами. Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

16. Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе головний лісничий підприємства, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства. Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона підприємства (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт). Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв. Відповідальними за проведення моніторингу загроз є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, діяльність яких координується головним лісничим.

17. Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ проводиться працівниками надлісництва, а також зацікавленими сторонами та експертами. До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти Київлісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства). До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЛНД), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі). Моніторинг ОЦЗ-6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

18. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність підприємства ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожну лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт оцінки впливу запроєктованих заходів на навколишнє природне середовище, в якому відображені заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище (Акт ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються у відповідності з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На підприємстві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини. Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Хускварна або Штиль. Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ – 80 та МТЗ-82 «Беларусь», обладнаних кліщовим захватом. Тип тракторів – колісні універсальні класу 1,4. Марка двигуна тракторів МТЗ – 80 та МТЗ-82 – Д –240/ 243, двигуни дизельні чотирьохциліндрові чотирьохтактні з безпосереднім вприском і робочим об'ємом -4,75л. та номінальною частотою обертів 2200 об/с..

Потужність МТЗ-80, кВт (к.с.) – 59,25 (80), МТЗ – 82, кВт (к.с.) – 60 (81).

Таблиця 11.

Габарити, вага, ширина колії та витрати палива

Показники	Одиниця виміру	Трактори	
		МТЗ-80	МТЗ-82
Габаритні розміри:			
довжина	м	3,82	3,93
ширина		1,97	1,97
висота		2,47	2,47
Дорожній просвіт (кліренс), мінімальний під заднім мостом	см	47	47
Конструктивна вага	тонна	3,00	3,20
Колія трактора регульована	см в межах	передні колеса 120-180 задні колеса 135-180	
Витрати палива	г/кВт год.	238 4-7 літрів за год.	230 (від 220 до 260)

Ємність паливного баку – 130л.

Фактичні витрати дизпалива на трелювання 1 м³ деревини становлять 0,625 і масла І-20 – 0,024 літрів.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються на підприємстві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках поступових рубок та суцільних рубках із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 70%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рубки головного користування проводяться, головним чином, в соснових деревостанах з загальним запасом деревини близько 400 м³/га, при середній площі лісосіки 1,8 га., і середньому об'ємі стовбура в корі близько 1м³ (діаметр 34 см).

Рельєф лісосік рівнинний. Переважають дерново-підзолисті глинисто-піщані та дерново-підзолисті супіщані або суглинисті свіжі та зволожені ґрунти, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

Незначний обсяг лісосік на торфино-підзолистих вологих ґрунтах та лісосік на торф'яно - болотних і торф'янисто – перегнійно - глієвих сирих і мокрих ґрунтах, які мають підвищену вологість, на протязі всього теплого періоду року, де трактори МТЗ -80, 82

швидко порушують рослинний покрив і утворюють глибоку колію на вологах або зовсім не мають можливості проїзду, освоюються в зимовий період при замерзанні ґрунту. В Акті обстеження лісосік для кожної лісосіки вказується сезон заготівлі. На основі Акту обстеження проводиться розподіл лісосічного фонду на зони літньої і зимової заготівлі і вивозки.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної ділянки. Крім того майстер веде електронний облік деревини, займається відпуском деревини та складає звіт про рух лісо продукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток використання на паливо і для промислової переробки,
- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці збирання,
- збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням.

Спалювання забороняється проводити в пожежно-небезпечний період.

Вивезення деревини з верхніх складів лісництва на нижній склад проводиться сортиментами, автомобілями КрАЗ 255 Б1 та Кам АЗ 4310 на яких установлені гідроманіпулятори ЛВ 190-06 та ВЕЛМАШ ПЛ 70-01, ПЛ – 70-04.

Таблиця 12

Коротка характеристика автомобілів, які застосовуються на вивезенні сортиментів.

Показники	Одиниця виміру	Автомобілі	
		Кр АЗ 255 Б1	Кам АЗ 4310
Двигун		ЯМЗ – 238 М2, дизель У-об, 8цил.	740,10-210 дизель У-об, 8цил.
об'єм двигуна	см3	14860	10850
потужність	к.с.	240 при 2100 об./хв..	210 при 2600 об./хв..
Габарити: довжина, ширина, висота	см	864 275 318 !	790 250 345 !
Споряджена маса	кг	11 170	8 745
Вантажопідйомність	кг	8020	6 000
Маса причепа з вантажем (по всіх видах доріг і місцевості)	кг	10 000	7 000
Максимальна швидкість	км/год.	70	85
Контрольна витрата палива	при швид. 60 км/год. л/100км	35,3	30

Навантажувач сортиментів (гідроманіпулятор) ПЛ-70-01, ПЛ-70-04

Виготовлені ЗАТ ВЕЛМАШ. Застосовуються для навантаження і розвантаження сортиментів та підтягування їх і штабелювання. Встановлені за кабінами автомобілів.

Лісовий гідроманіпулятор ЛВ 190-06.

Виготовлений ЗАТ «Майкопський машинобудівельний завод». Застосовується для перевезення довгомірних сортиментів та інших довгомірних вантажів.

Таблиця 13.

Технічна характеристика маніпуляторів, які використовуються на підприємстві.

Показники	Одиниця виміру	Гідроманіпулятори:		
		ПЛ-70-01	ПЛ-70-04	ЛВ 190-06
Вантажний момент	кНм	70	70	150
Максимальний виліт стріли	м	7,3	8,5	7,5
Вантажопідйомність при: максимальному вильоті, мінімальному	кг	900 1410	710 2000	1870 3800
Найбільший кут повороту	град.	400	400	380
Маса з ротором	кг	2100	2240	2200
Маса робочого органу	кг	215	255	-
Номінальний тиск в гідросистемі	МПа	20	20	20

Під час проведення оцінки впливу на довкілля всі можливі негативні впливи поділяються на наступні категорії:

1 - несуттєві (до 15% зони впливу, величина негативних впливів оцінена як незначна, в Актах нема зауважень, що стосуються екологічних аспектів проведення лісогосподарських заходів);

2 - незначні (до 30% зони впливу, величина негативних впливів оцінюється як можлива, але значних витратних заходів з запобіганням або зменшенню впливів не передбачено, в Актах відображено до 2-х незначних зауважень, що стосуються екологічних аспектів проведення даного заходу);

3 - значні (31% і більше зони впливу, величина негативних впливів була оцінена як значна, в Акті є значні зауваження, що стосуються екологічних аспектів проведення даного заходу).

Додаток. Схема території Тетерівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

В. о. начальника Тетерівського надлісництва

Віталій КИКЛА

